

Hjälten med skyddspassen

Berättelse

Raoul Wallenberg föddes den 4 augusti 1912 på Lidingö, nära Stockholm. Han kom från en rik svensk familj. När han var ung reste han till USA, eftersom han ville studera arkitektur. Sedan arbetade han utomlands och lärde sig flera språk.

Under andra världskriget var Ungern i krig. Nazisterna ville döda landets judar, och många hade redan skickats till läger. Wallenberg fick ett farligt uppdrag. Den 9 juli 1944 kom han till Budapest som svensk diplomat. Men hans riktiga uppgift var att rädda judar.

I Budapest arbetade Wallenberg snabbt. Han delade ut så kallade skyddspass. Det var fina dokument med svenska kronor och stämplor. Passen var egentligen inte riktiga, men de såg officiella ut. Därför lät soldaterna ofta människorna gå. Wallenberg hyrde också många hus i staden och sa att de var svenskt område. I dessa "svenska hus" kunde tusentals judar gömma sig.

Wallenberg var modig. Han ställde sig framför tåg som skulle köra judar till lägren. Han hotade och mutade nazister för att rädda liv. Trots att det var farligt gav han aldrig upp. Historiker tror att han räddade flera tusen människor.

När kriget tog slut kom den sovjetiska armén till Budapest. Den 17 januari 1945 hämtade sovjetiska soldater Wallenberg. De trodde kanske att han var spion. Han fördes till Moskva och sattes i fängelse. Sedan försvann han. Sovjet sa senare att han dog i fängelset den 17 juli 1947. Men ingen vet säkert hur han dog. Sverige förklarade honom officiellt död först 2016.

I dag är Raoul Wallenberg känd i hela världen. Många gator och skolor bär hans namn. Hans historia visar att en människa kan göra stor skillnad.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
arkitektur	läran om att rita och bygga hus
utomlands	i ett annat land
nazister	personer som följde Hitlers parti och idéer
judar	en folkgrupp och religion; nazisterna ville mörda dem
läger	en plats där nazisterna höll och dödade människor
uppdrag	en viktig uppgift som någon får
diplomat	en person som representerar sitt land i ett annat land
skyddspass	ett papper som visade att en person hade svenskt skydd
stämpel	ett märke som visar att något är officiellt
modig	en person som vågar göra farliga saker

ORD	FÖRKLARING
muta	att ge pengar i hemlighet för att få sin vilja
spion	en person som tar reda på ett annat lands hemligheter

Läsförståelsefrågor

- Varför reste Wallenberg till USA när han var ung?
 - Han ville bli soldat.
 - Han ville studera.
 - Han ville arbeta som diplomat.
- Vad var ett skyddspass?
 - Ett papper som visade att personen hade svenskt skydd.
 - En biljett till ett tåg ut ur landet.
 - Ett brev från Wallenbergs familj.
- Varför lät soldaterna ofta människorna gå?
 - Passen var skrivna på tyska.
 - Passen såg officiella ut.
 - Soldaterna kände Wallenberg.
- Vad gjorde Wallenberg med många hus i Budapest?
 - Han sålde dem.
 - Han sa att de var svenskt område där judar kunde gömma sig.
 - Han gav dem till nazisterna.
- Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 - Wallenberg kom till Budapest år 1944.
 - Wallenberg var rädd och gav snabbt upp.
 - Wallenberg hade en fru som följde med honom till Budapest.
- Vad hände med Wallenberg den 17 januari 1945? (öppen fråga)
- Varför var Wallenbergs arbete farligt? Ge ett exempel från texten. (öppen fråga)
- Texten säger att en människa kan "göra stor skillnad". Vad tror du att det betyder här?

Diskussionsfrågor

- Varför tror du att Wallenberg ville hjälpa människor han inte kände?
- Vad betyder ordet "modig" för dig? Ge ett exempel.
- Är det viktigt att minnas personer som Wallenberg? Varför?
- **Skriv (3 meningar):** Skriv om en person som du tycker är modig.